

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทุกประเทศในโลกต่างก็มีภาษาเป็นของตนเอง และประเทศไทยก็มีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ จึงนับได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะนอกจากจะเป็นภาษาประจำชาติไทยแล้วยังเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งเราในฐานะอนุชนรุ่นหลังควรช่วยกันอนุรักษ์ ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตของมนุษย์ และยังเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการแสวงหาความรู้อีกด้วย ดังนั้น การเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงมุ่งเน้นให้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การแสวงหาความรู้และประสบการณ์อันมีค่า ภาษาเป็นเครื่องมือเสริมสร้างความเข้าใจอันดีงามต่อกัน สร้างเอกภาพของชาติ และเป็นเครื่องมือช่วยจรรโลงใจ การที่จะอนุรักษ์ภาษาไทยให้เป็นสมบัติของชาติสืบไปนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยจะต้องใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ทั้งการพูด การอ่านและการเขียน โดยเฉพาะการอ่านนับว่าเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งในการที่จะรักษาภาษาไทยของเราให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูง ย่อมมีโอกาสที่จะแสวงหาความรู้ได้มาก (กรมวิชาการ, 2544, 6) ด้วยเหตุที่ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่สำคัญดังกล่าว ผู้ที่ใช้ภาษาไทยได้ดีจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสาร ซึ่งในปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาไทยมิใช่มุ่งหวังเพียงสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว หากมุ่งหวังให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

จากความสำคัญดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะที่ผู้ใช้ต้องฝึกให้เกิดความชำนาญ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการสื่อสารต่างๆ รวมทั้งต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และใช้อย่างคล่องแคล่ว มีวิจารณญาณ และมีคุณธรรม เป็นองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 : การอ่านกำหนดไว้ว่า ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัย

รักการอ่าน (กรมวิชาการ, 2545, 1-2) และยังสามารถกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-ม.3) สาระการอ่าน ไว้ว่า นักเรียนจะต้องสามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้ โดยใช้ประสบการณ์และความรู้เป็นพื้นฐาน การพิจารณาเนื้อหา รูปแบบจากการอ่านหนังสือที่หลากหลาย รวมทั้งคุณค่าทางวรรณคดี และสังคม โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์อย่างหลากหลาย พัฒนาสมรรถภาพการอ่านและการเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2546, 4-5) ดังนั้น การอ่านจึงเป็นเครื่องมือที่ทรงคุณค่าในทุกยุคทุกสมัย มีความสำคัญทั้งต่อตนเอง และสังคมเพราะการอ่านทำให้เราได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน มีความคิดทันโลก ทันเหตุการณ์ และเข้าสังคมได้ดี

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการอ่านที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการพิจารณาไตร่ตรอง สิ่งที่อ่านด้วยความรอบคอบ ถี่ถ้วน โดยอาศัยความรู้ ความคิด การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ และประสบการณ์ในการอ่าน เป็นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล ถ้านักเรียนขาดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อาจตกเป็นเหยื่อของข่าวสาร และการโฆษณาอื่น แต่หากนักเรียนมีความสามารถในการใช้วิจารณญาณในการอ่าน จะสามารถศึกษาหาความรู้ และเสริมสร้างสมรรถนะของตนให้ก้าวทันโลก ดังที่ จรรยา บุญปลั่ง (2542, 57) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นเครื่องมือสำคัญ ในการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ และจัดเก็บข้อมูลข่าวสารที่ได้อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเอง และสังคม โดยรวม แต่คุณสมบัติดังกล่าวไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยธรรมชาติ ต้องอาศัยการเรียนการสอนการฝึกฝนที่ต่อเนื่อง และนอกจากนี้ ยศ พันสธรรม (2538, 10) ยังได้กล่าวถึงปัญหาการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ปัจจุบันเด็กขาดวิจารณญาณในการอ่านหนังสือ อาจกล่าวได้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยด้าหลังกว่าประเทศมาเลเซีย ทางด้านการอ่านหนังสือ และยังคงกล่าวถึงปัญหาการอ่านว่าเด็กไม่ชอบอ่านหนังสือ เพราะมีสื่ออื่นๆ ที่สามารถสื่อสารรับรู้กันได้เร็วกว่าการอ่าน และอาจเป็นความผิดพลาดของครูหรือผู้ปกครองที่ละเลยไม่ปลูกฝังตั้งแต่ยังเล็ก และเด็กขาดวิจารณญาณในการอ่าน เป็นปัญหาที่ส่งผลให้คนไทยส่วนใหญ่ไม่มีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งการอ่านก็จะเป็นทางลัดทางหนึ่งที่จะทำให้คนเราได้รับความรู้อย่างมหาศาล

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านขั้นสูง การอ่านขั้นนี้ ผู้อ่านจะประสบผลสำเร็จถ้าฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ แต่ถ้าขาดการฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อาจอ่านสารผิดพลาดหรือแปลความหมายคลาดเคลื่อน ซึ่งจะเป็นผลเสียหายนได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวถือว่าเป็นปัญหาสำคัญในการจัดการศึกษาของชาติ และจำเป็นต้องหาวิธีแก้ไขอย่างรีบด่วน และจากรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550 ผลจากการสอบระดับชาติ (National Test : NT) พบว่าค่าเฉลี่ยร้อยละทางการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน

ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3, 2550, 158) ปีการศึกษา 2549 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 42.12 และต่ำกว่าปีการศึกษา 2548 ที่มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 49.18 โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีผลสัมฤทธิ์ต่ำมาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องเร่งหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

อนึ่ง จากประสบการณ์ในการสอนของผู้วิจัยพบว่า หนังสือแบบเรียนที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้นักเรียนทุกคนเรียนนั้น ไม่เพียงพอต่อการเพิ่มพูนความรู้ และสร้างนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียน จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มปริมาณหนังสือให้มีจำนวนมากพอที่นักเรียนจะเลือกอ่านได้ตามความต้องการ แต่ในความเป็นจริง โรงเรียนยังขาดงบประมาณที่จะจัดหาหนังสือเพื่อส่งเสริมการอ่านเป็นอย่างมาก จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องผลิตหนังสือที่มีคุณภาพมาให้นักเรียนได้อ่าน ดังที่ ภิญญาพร นิตยประภา (2534, 1) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการอ่านคือ ต้องจัดเตรียม หนังสือที่มีคุณภาพให้แก่เด็ก เพราะหนังสือเป็นปัจจัยสำคัญในการอ่าน ถ้าหากว่าเด็กไม่มีหนังสือสำหรับอ่าน เด็กจะไม่สามารถพัฒนาตนเองในด้านความรู้ สติปัญญา ความนึกคิด ตลอดจนด้านจิตใจเต็มที่ และธรรมชาติของเด็กๆ นั้นชอบอ่านนิทาน การสอนสิ่งที่ต้องการหรือเนื้อหาวิชาต่างๆ โดยใช้นิทานนั้นย่อมประสบผลสำเร็จอย่างสูง แม้ปัจจุบันวิทยาศาสตร์จะเจริญก้าวหน้าไปมากเพียงใด แต่นักเรียนก็ยังต้องการอ่านนิทานอยู่ นิทานจึงมีอิทธิพลต่อความคิด จินตนาการ และมีคุณค่าต่อพัฒนาการทางภาษาของนักเรียน ทั้งด้าน ฟัง พูด อ่าน เขียน และการปลูกฝังให้มีนิสัยรักการ จากผลการวิจัยของ บัณฑิตพร อภิการัตน์ (2540: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน เป็นสื่อในการสอนอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุดรธานีพิทยาคม จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยปรากฏว่า แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ เพ็ญฤดี รอดโต (2549: บทคัดย่อ) ที่สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “ถิ่นนี้ ดิกกล้วยเล็บมือ” สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “ถิ่นนี้ ดิกกล้วยเล็บมือ” สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการอ่านหนังสืออยู่ในระดับ “สูงมาก”

จากการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า หนังสือการ์ตูนช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีกว่าการอ่านแบบเรียนธรรมดา ดังนั้นจากปัญหาด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จึงสมควรได้รับการแก้ไข โดยครูผู้สอนที่อาจจะคิดค้นนวัตกรรมและการสอน เพื่อแก้ปัญหา โดยครูต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับเนื้อหา เหมาะสมกับ เพศ วัย ระดับชั้น และธรรมชาติของเด็กๆ นั้นชอบอ่านนิทาน การสอน

สิ่งที่ต้องการหรือเนื้อหาวิชาต่างๆ โดยใช้นิทานนั้นย่อมประสบผลสำเร็จอย่างสูง นอกจากนี้แล้ว นิทานยังเป็นสิ่งที่เด็กๆรัก ผู้ใหญ่ชอบ นิทานของแต่ละชาติจะมีความเป็นเอกลักษณ์ของชาตินั้นปรากฏอยู่ในนักการศึกษาจึงมักใช้นิทานเป็นเครื่องแสดงถึงภูมิธรรมของแต่ละชนชาติ (แม้นมาส ชวลิต, 2545, 45) นอกจากนี้ นิทานยังเป็นเครื่องแสดงความรัก ความเอาใจใส่ของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็ก ผลพลอยได้จากนิทานก็คือ หลักการประพฤติปฏิบัติในชีวิต จริยธรรม คุณธรรม ที่แทรกอยู่ในเนื้อหาของนิทาน ที่ผู้อ่านหรือผู้ฟังได้ซึมซับเข้าไปในจิตใจโดยไม่ต้องสั่งสอนโดยตรง (เสาวลักษณ์ อนันตสานต์, 2540, คำนำ) ดังนั้นความสำคัญของนิทานพื้นบ้านนั้นถือว่าเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และการปฏิบัติตนของประชาชนในท้องถิ่นนั้น นอกจากนี้ นิทานพื้นบ้านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในแง่ของการให้ความรู้ ความคิด ความบันเทิง ช่วยโน้มน้าวจิตใจ สร้างทัศนคติและปลูกฝังวัฒนธรรมให้แก่อนุชนรุ่นหลัง (อัญชลี เตชะ โกมล, 2540, 67)

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจและเกิดแนวความคิดที่จะนำนิทานพื้นบ้านซึ่งเป็นมรดกทางภาษาที่ควรจะมีการอนุรักษ์เอาไว้ โดยสร้างเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดนิทานพื้นบ้าน ที่มีเนื้อหา และแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน เป็นการอนุรักษ์มรดกทางภาษาให้คงอยู่สืบไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยสูงขึ้น และแก้ปัญหาที่เกิดจากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้มีประสิทธิภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สูงขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน
3. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
4. เพื่อศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน

สมมติฐานของการวิจัย

1. หนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโคกยางหนองตาสี่ ที่เรียนรู้ด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างน้อย ร้อยละ 20
3. ค่าดัชนีประสิทธิผลของหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มากกว่าร้อยละ 50
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน อยู่ในระดับมาก

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้หนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สูงขึ้น
3. เป็นแนวทาง ให้ครูผู้สอนนำหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน ไปพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
  - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านโคกยางหนองตาสี่ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมนักเรียน 46 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านโคกยางหนองตาสี่ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 22 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นนักเรียนที่ทำการสอนและเป็นครูประจำชั้น
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง การทดลองครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการทดลอง 10 ชั่วโมง (ไม่นับเวลาที่ใช้ในการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน)

3. ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ หนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง ได้ใช้เนื้อหาเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และได้ศึกษา รวบรวมเค้าโครงจากนิทานพื้นบ้าน ปรับปรุงล่าสุด (วิเชียร เกษประทุม, 2550, 100 -111) นิทานพื้นบ้าน ชุดส่งเสริมคุณธรรม (วิเชียร เกษประทุม, 2551, 29) และรวบรวมจากนิทานท้องถิ่นพื้นบ้าน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเรื่องที่สอดคล้องกับแนวคิดของ วรณา บัวเกิด (2539, 206-238) และบันลือ พฤกษ์วัน (2532,134) ดังนี้

4.1 เลือกเนื้อเรื่องโดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยาการอ่านของวัยรุ่น

4.2 เลือกเรื่องตามแนวคิดหนังสือที่วัยรุ่นชอบอ่าน

4.3 เลือกเรื่องที่ใกล้ตัว มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ให้ข้อคิดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

4.4 เป็นเรื่องที่สอดแทรกศีล 5 และคุณธรรมในการดำเนินชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน

ในงานวิจัยนี้ ได้เลือกเรื่องที่มุ่งเน้นให้เกิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีการเปรียบเทียบแนวความคิดจากเนื้อเรื่อง มีคุณธรรม จริยธรรมสอดแทรกในเนื้อหา เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และสอดคล้องกับวัยของนักเรียน คัดเลือกมา 10 เรื่อง มาสร้างเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน จำนวน 10 เล่ม แต่ละเล่มจะมีแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ซึ่งสร้างโดยอาศัยหลักการของ Bloom (n.d., อ้างถึงใน สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2532, 154-172) ซึ่งวัดการอ่านขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ ร้อยละ 40 หรือ 4 ข้อ และวัดการอ่านขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ร้อยละ 60 หรือ 6 ข้อ รวม 10 ข้อ ซึ่งนิทานพื้นบ้าน

ที่เลือกนำมาสร้างเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน จำนวน 10 เล่ม ดังนี้

- 4.4.1 จอนฟอนกับงูเห่า
- 4.4.2 สามเกลอ
- 4.4.3 กระจอกเจาะมะพร้าว
- 4.4.4 ปลาช่อนตัวใหญ่
- 4.4.5 ปูแสนฉลาด
- 4.4.6 ลีสหยาเจ้าปัญญา
- 4.4.7 นกกระจาบ
- 4.4.8 ชายโง่
- 4.4.9 หนูน้อยแดงโม
- 4.4.10 คมในฝัก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านอย่างละเอียด รอบคอบ ผู้อ่านมีความสามารถในการใช้ความคิดพิจารณาเหตุผล เข้าใจความมุ่งหมายและความคิดของผู้เขียน แล้วสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล

2. หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือนิทาน ที่มีเนื้อหามุ่งส่งเสริมการอ่าน ของนักเรียน รูปเล่มแข็งแรงสวยงาม มีภาพประกอบ และให้ความรู้สอดแทรกคติสอนใจ

3. นิทานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมา เพื่อความสนุกสนานและสอดแทรกคติสอนใจ ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมไว้ จำนวน 10 เรื่อง คือ จอนฟอนกับงูเห่า สามเกลอ กระจอกเจาะมะพร้าว ปลาช่อนตัวใหญ่ ปูแสนฉลาด ลีสหยาเจ้าปัญญา นกกระจาบ ชายโง่ หนูน้อยแดงโม และคมในฝัก

4. หนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน หมายถึง หนังสือเล่มเล็ก ที่จัดทำขึ้น โดยการนำเอานิทานพื้นบ้านที่รวบรวมไว้ มาเรียบเรียงและวาดภาพประกอบ ให้ความรู้สอดแทรกคติสอนใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และในส่วนท้ายของหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุดนิทานพื้นบ้าน เป็นแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 10 แบบฝึก โดยในแต่ละแบบฝึกจะมีคำถามแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เล่มละ 10 ข้อ

5. ประสิทธิภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถ

ในการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำแบบฝึกทักษะ ระหว่างเรียนได้ถูกต้อง ร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียน ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน วัดพัฒนาการทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้ถูกต้อง ร้อยละ 80

6. ค่าดัชนีประสิทธิผลของหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุมนิทานพื้นบ้าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ผลคะแนนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

8. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบ หรือทัศนคติที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้ด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชุมนิทานพื้นบ้าน